

References

1. Bubka SN, Bulatova MM. Olimpiiske suzir'ia Ukrainy: Atlety. Kyiv; Olimpiiska literatura. 2010: 165 s.
2. Bubka SN. Olimpiiskyi sport: davnohretska spadshchyna ta suchasnyi stan : avtoref. dys. ... d-ra nauk z fiz. vykhovannia i sportu : 24.00.01; Nats. un-t fiz. vykhovannia i sportu Ukrainy. Kyiv, 2014: 35 s.
3. Entsyklopediia Olimpiiskoho sportu Ukrainy. Kyiv; Olimpiiska literatura. 2005: 462 s.
4. Palatnyi A. Dosiahnennia sportsmeniv Ukrainy u zmahanniakh zi sportyvnykh yedynoborstv na Ihrakh Olimpiad (1992–2016 rr.). Fizychna aktyvnist, zdorovia i sport. 2017; № 2(28) : 3-12.
5. Palatnyi A. Zmist normatyvno-pravovykh dokumentiv sfery fizychnoi kultury ta sportu v konteksti rozvytku olimpiiskyykh sportyvnykh yedynoborstv. Sportyvna nauka Ukrainy. Lviv. 2017; № (82): 39-48.
6. Palatnyi AL. Rezultatyvnist vystupiv bortsiv hreko-rymskoho styliu zbirnykh komand Ukrainy riznykh vikovykh hrup na providnykh mizhnarodnykh zmahanniakh. Ukrainskyi zhurnal medytsyny, biolohii ta sportu; Mykolaiv. 2018. T. 3, № 7(16): 289-296.
7. Prystupa Ye, Briskin Yu, Palatnyi A, Pityn M. Rozvytok ta stanovlennia sportyvnykh yedynoborstv u prohramakh Ihor Olimpiad suchasnosti. Fizychna aktyvnist, zdorovia i sport. 2017; № 1(27): 3-19.
8. Statut Asotsiatsii sportyvnoi borotby Ukrainy. Kyiv; 2013: 26 s.

Цитування на цю статтю:

Палатний А.Л. Результати виступів українських спортсменів з вільної та жіночої боротьби на прес-тижних міжнародних змаганнях упродовж 1992-2008 років. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019 Січ 29; 31: 104-109

Відомості про автора:

Палатний Артур Леонідович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, Комітет Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (Київ, Україна)
e-mail: palatnyu.a@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8264-419>

Information about the author:

Palatnyi Artur Leonidovich – Candidate of Science of Physical Education and Sport, Associate Professor, Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Family, Youth Policy, Sport and Tourism (Kiev, Ukraine)

УДК 796.011.3: 616-001

doi: 10.15330/fcult.31.109-113

Олександр Панасюк, Олег Гребік

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРОФІЛАКТИКИ ТРАВМАТИЗМУ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Мета дослідження полягає в експериментальній перевірці ефективності реалізації педагогічних умов профілактики травматизму у процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів. Методи дослідження: теоретичні, педагогічне спостереження, тестування, педагогічний експеримент, статистичні. Організація дослідження: у дослідженні взяли участь студенти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки та Луцького національного технічного університету. Фізичні вправи студенти експериментальної групи здійснювали відповідно до розроблених педагогічних умов. Студенти контрольної групи навчалися за традиційною методикою викладання фізичного виховання.

Компонентами педагогічних умов застосування освітніх технологій є матеріальна база, форми і методи педагогічної діяльності, професіоналізм колективу, штучно створені й об'єктивно сформовані педагогічні ситуації. Відповідно до спрямованості й змісту навчальної діяльності, вимог техніки безпеки, морфо-функціональних особливостей студентів визначено чотири групи педагогічних умов профілактики травматизму студентів у процесі виконання фізичних вправ (санітарно-гігієнічні, методичні, організаційні, виховні).

У статті аналізуються результати формульованого педагогічного експерименту, який показав ефективність реалізації запропонованих педагогічних умов серед студентів. Вказується, що в експериментальних групах протягом педагогічного експерименту не було жодного випадку травматичного uszkodження студентів, а в контрольних групах цей показник становить: в Луцькому НТУ – чотири травми, а в СНУ – п'ять. Це свідчить про те, що реалізація педагогічних умов профілактики травматизму на практиці необхідна як обов'язкова складова частина навчально-виховного процесу.

Ключові слова: профілактика, травматизм, студенти, педагогічні умови, навчально-виховний процес.

The purpose of the study is to experimentally verify the effectiveness of the implementation of pedagogical conditions for the prevention of injuries in the process of physical education students in higher education. Methods of research: theoretical, pedagogical observation, testing, pedagogical experiment, statistical. Organization of research: Students from the Lesia Ukrainka Eastern European National University and Lutsk National Technical University took part in the study. The physical exercises of the students of the experimental group were carried out according to the developed pedagogical conditions. Students of the control group trained in the traditional method of teaching physical education.

Components of pedagogical conditions of application of educational technologies are the material base, forms and methods of pedagogical activity, professionalism of the collective, artificially created and objectively formed pedagogical situations. In accordance with the direction and content of educational activities, safety requirements, morphological and functional characteristics of students, four groups of pedagogical conditions for the prevention of traumatism of students in the process of performing physical exercises (sanitary-hygienic, methodical, organizational, educational) are determined.

The article analyzes the results of the formation pedagogical experiment, which showed the effectiveness of the proposed pedagogical conditions among students. It is noted that in the experimental groups during the pedagogical experiment there were no cases of traumatic injury to students, and in control groups this figure is: in Lutsk National Technical University – four injuries, and in the East European National University of Lesia Ukrainka – five. This testifies that the implementation of pedagogical conditions for the prevention of injuries in practice is necessary as an obligatory part of the educational process.

Key words: *prophylaxis, traumatism, students, pedagogical conditions, educational process.*

Постановка проблеми й аналіз результатів останніх досліджень. Одне з найважливіших завдань організації навчально-тренувальної роботи в системі фізичного виховання студентів – профілактика травматизму та безпека занять фізичними вправами. Необхідно застосувати такі методики навчання, при яких ризик виникнення травм усуневаний завдяки логічно побудованій системі їх попередження. *Потреба пошуку та експериментальній перевірці педагогічних умов профілактики травматизму у процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів зумовили тему дослідження.*

Проблемі травматизму та його запобіганню стали предметом дослідження фахівців різного спрямування. Піднятої проблематики у своїх наукових працях торкалися Т. Я. Усикова, Ю. А. Островерха, І. П. Піскун, М. К. Хобзей, Д. Д. Алкс, Р. Г. Агарков, Б. С. Монахов, З. І. Білоусова, П. Статмен, В. Ф. Башкиров, А. А. Горлов, Л. П. Соков, Г. Маккол, А. П. Конох, І. Грубар. Проте, це були роботи, в яких вивчалася природа дитячого травматизму.

Мета дослідження полягає в експериментальній розробці педагогічних умов профілактики травматизму у процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів.

Методи й організація дослідження. *Методи дослідження:* теоретичні, педагогічне спостереження, тестування, педагогічний експеримент, статистичні. *Організація дослідження:* у дослідженні взяли участь 136 студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки та 102 студента Луцького національного технічного університету. Фізичні вправи студенти експериментальної групи здійснювали відповідно до розроблених педагогічних умов. Студенти контрольної групи навчалися за традиційною методикою викладання фізичного виховання.

Результати і дискусія. Педагогічні умови – система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об'єктивно склалися чи суб'єктивно створених, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети [1, с. 21]. Зокрема, педагогічні умови – це цілеспрямовано створена обстановка, яка в тісній взаємодії представляє сукупність психологічних і педагогічних чинників (форм, засобів, методів тощо), що дозволяють педагогу ефективно здійснювати виховну або навчальну роботу. З іншого боку, педагогічні умови виступають і формою педагогічної діяльності, мета якої – формування висококваліфікованого спеціаліста. Отже, педагогічні умови забезпечують виконання державного стандарту з освітньої діяльності [3, с. 17].

Компонентами педагогічних умов застосування освітніх технологій є матеріальна база, форми і методи педагогічної діяльності, професіоналізм колективу, штучно створені й об'єктивно сформовані педагогічні ситуації.

Відповідно до спрямованості й змісту навчальної діяльності, вимог техніки безпеки, морфо-функціональних особливостей студентів визначено чотири групи педагогічних умов профілактики травматизму студентів у процесі виконання фізичних вправ (санітарно-гігієнічні, методичні, організаційні, виховні).

Для визначення ефективності реалізації розроблених педагогічних умов профілактики травматизму студентів у процесі фізичного виховання вищих навчальних закладів було проведено педагогічний експеримент.

Організація та планування фізичного виховання ґрунтувалися на основі вимог навчальної програми. Проте фізкультурно-оздоровчі заняття студентів експериментальної та контрольної груп мали подібні й неподібні риси. До подібних ознак належали такі: заняття проводились в однакових умовах (стадіон, парк, спортивний зал, басейн); студенти всіх груп мали однакове навчальне навантаження, тому що навчалися на одному факультеті й одному курсі; приймання контрольних нормативів здійснювали у змагальних умовах однією суддівською колегією; кількість фізкультурно-оздоровчих занять у студентів була однакова (2 год на тиждень).

До неподібних ознак:

1. В експериментальній групі проводили спеціальну теоретичну підготовку, що містила інформацію про попередження травматизму під час виконання фізичних вправ.

2. Студентам експериментальних груп застосовували педагогічні умови профілактики травматизму.

Формувальний педагогічний експеримент показав ефективність реалізації запропонованих педагогічних умов серед студентів. В експериментальних групах протягом педагогічного експерименту не було жодного випадку травматичного ушкодження студентів, а в контрольних групах цей показник становить: в Луцькому НТУ – чотири травми (100,0 %), а в СНУ – п'ять (100,0 %) (рис. 1). Це свідчить про те, що реалізація педагогічних умов профілактики травматизму на практиці необхідна як обов'язкова складова частина навчально-виховного процесу.

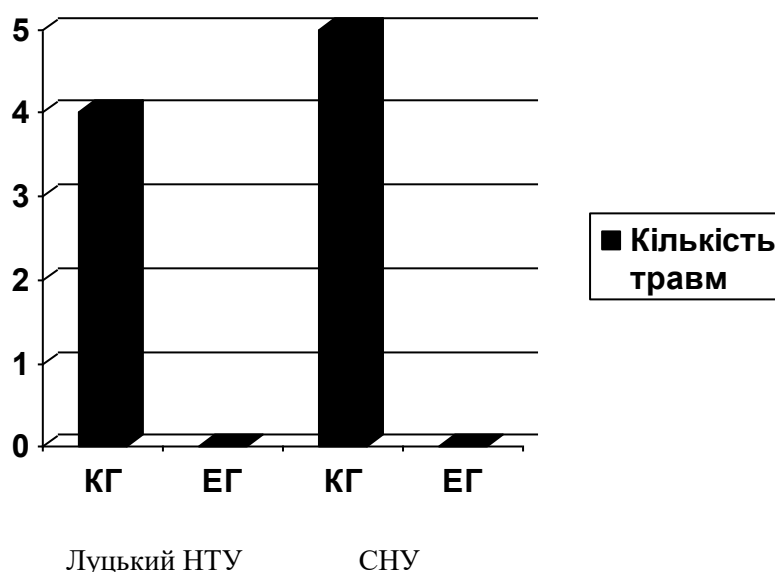

Рис. 1. Кількість випадків травматичних ушкоджень у студентів експериментальних та контрольних груп у процесі фізичного виховання після педагогічного експерименту

Додатково вивчали рівень теоретичної підготовки щодо попередження травм під час виконання фізичних вправ та швидкість розподілу й переключення уваги, яких за результатами дослідження І. А. Бріжатої [1, с. 21], І. Я. Грубар [2, с. 165–167], А. П. Коноха [3, с. 17], сприяє підвищенню рівня безпечного виконання фізичних вправ.

Дані свідчать, що рівень теоретичної підготовленості щодо запобігання травм у процесі рухової активності у студентів експериментальних груп значно вищий, ніж у контрольних (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень теоретичної підготовленості студентів експериментальних та контрольних після педагогічного експерименту, %

Рівень підготовленості	Групи студентів			
	Луцький НТУ		СНУ ім. Лесі Українки	
	Контрольна група	Експериментальна група	Контрольна група	Експериментальна група
Незадовільно	37,0	–	38,7	–
Задовільно	29,6	23,3	41,9	23,6
Добре	25,9	43,3	16,1	34,8
Відмінно	7,5	33,4	3,3	41,6

Більшість студентів експериментальних груп мають добрі й відмінні оцінки з питань безпечного виконання фізичних вправ. Вони більш старанно відповіли на запитання, дали повні та розширені відповіді, вказуючи на особливості профілактичних заходів під час виконання різних за спрямованістю фізичних вправ.

Швидкість розподілу та переключення уваги зумовлюється індивідуальними особливостями особистості, типом вищої нервової діяльності. Повільність переключення уваги у студентів є причиною зниження якості навчання, а в процесі фізичного виховання може призводити до нещасних випадків, або травматизму [3, с. 14].

Результати, подані в табл. 2 показують, що у студентів експериментальної групи показники швидкості розподілу та переключення уваги переважають показники контрольної.

Таблиця 2

Показники швидкості розподілу й переключення уваги у студентів контрольної та експериментальної груп після експерименту, %

Тестові вправи	Групи студентів				Достовірність різниці, <i>P</i>
	Луцький НТУ		СНУ		
	Контрольна група (n = 27)	Експериментальна група (n = 30)	Контрольна група (n = 31)	Експериментальна група (n = 29)	
Швидкість розподілу уваги	49,6	51,3	50,7	52,0	< 0,05
Переключення уваги	1019,61±14,86	1072,74±15,29	1057,45±17,36	1103,63±10,26	< 0,05

Так, у студентів контрольних груп Луцького НТУ та СНУ ім. Лесі Українки показник уваги – середній (Луцький НТУ – 49,6 %, СНУ – 50,7 %). А у студентів експериментальних груп двох вищих навчальних закладів показник уваги – високий (51,3 % та 52 % відповідно).

Висновок з новим обґрунтуванням подальшого пошуку в цьому напрямі. Таким чином, педагогічний експеримент показав ефективність запропонованих педагогічних умов профілактики травматизму у процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів, що є основою для їх широкого впровадження у практику роботи вищих навчальних закладів.

Подальше дослідження полягає в експериментальній перевірці ефективності реалізації педагогічних умов профілактики травматизму у процесі фізичного виховання серед школярів.

1. Брижата ІА. Педагогічні технології профілактики шкільного травматизму у фаховій підготовці майбутніх учителів фізичної культури [автореферат]. Чернігів, 2011. 21 с.
2. Грубар І. Дитячий травматизм на заняттях фізичними вправами. Молода спортивна наука України. 2000; 4: 165-167.
3. Конох АП. Профілактика травматизма у младших школьників засобами фізичного виховання [автореферат]: Київ, 2000. 17 с.

References

1. Brizhata IA. Pedagogichni tekhnolohiyi profilaktyky shkil'noho travmatyzmu u fakhoviy pidhotovtsi maybutnikh uchyteliv fizychnoy kul'tury [avtoreferat]. Chernihiv, 2011. 21 s.
2. Hrubar I. Dytyachyy travmatyzm na zanyattiyakh fizychnymy vpravamy. Moloda sportyvna nauka Ukrainy. 2000; 4: 165-167.
3. Konokh AP. Profylaktyka travmatyzma u mladshykh shkol'nykov sredstvamy fizycheskoho vospytanyya [avtoreferat]: Kyiv, 2000. 17 s.

Цитування на цю статтю:

Панасюк ОО, Гребік ОВ. Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов профілактики травматизму студентів у процесі фізичного виховання Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019 Січ 29; 31: 109-113

Відомості про автора:

Панасюк Олександр Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент, Луцький національний технічний університет (Луцьк, Україна)
e-mail: bakiko_igor@mail.ru
<https://orcid.org/0000-0001-6439-6604>

Information about the author:

Panasiuk Oleksandr Oleksandrovych – Candidate of Science (Education), lecturer, Lutsk National Technical University (Lutsk, Ukraine)

Гребік Олег Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент, Луцький національний технічний університет (Луцьк, Україна)
<https://orcid.org/0000-0002-8931-4625>

Hrebik Oleh Vasylovych – Candidate of Science (Education), lecturer, Lutsk National Technical University (Lutsk, Ukraine)

УДК 796.035-053.67(083.97)
doi: 10.15330/fcult.31.113-116

Віра Підгайна

ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ВІКУ ЮНАКІВ 16–17 РОКІВ ЯК ПЕРЕДУМОВИ РОЗРОБКИ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ ПРОГРАМИ

Резюме. Стаття присвячена вивченню питання визначення темпів фізичного розвитку старшокласників та здійснити порівняльну характеристику функціонального та календарного віку юнаків 16–17 років закладів середньої освіти міста Києва, як складових розробки оздоровчо-рекреаційної програми.

Для вирішення поставленої мети використовувались наступні методи: аналіз даних науково-методичної літератури; визначення темпів фізичного розвитку юнаків відбувався за методикою Коробейнікова Г. В., яка включала наступні етапи: розрахунок значення темпів функціонального розвитку обстежуваного; розрахунок функціонального віку за допомогою календарного віку; зіставлення отриманих показників. Оцінка різниці між ними дозволяє встановити на скільки років обстежуваний випереджає чи відстає від однолітків за темпами розвитку. Для обробки даних були застосовані загальноприйнятні методи математичної статистики. За результатами отриманих результатів, автором було визначено, що рівень темпу фізичного розвитку старшокласників, знаходиться у переважній більшості знаходиться на рівні менше "1", тобто – хлопці володіють уповільненим темпом розвитку організму. Також було визначено рівень функціонального віку старшокласників, серед учасників педагогічного экс-